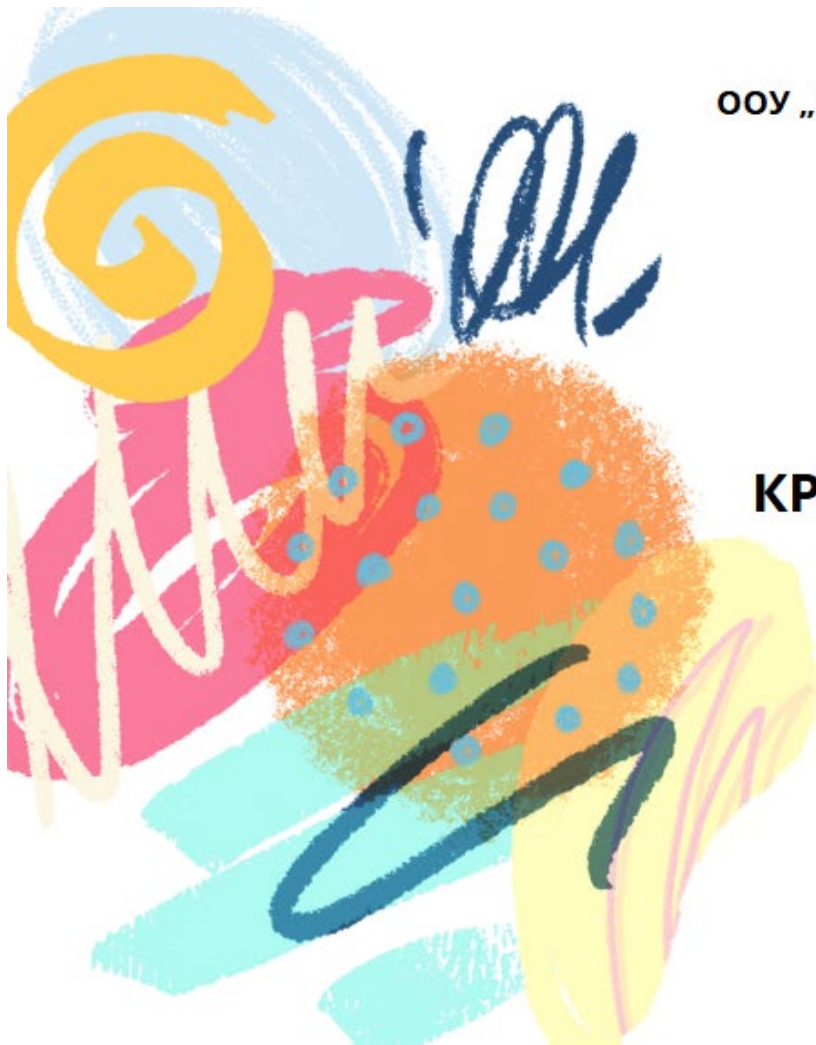

ООУ „ЃОРЧЕ ПЕТРОВ“ - СКОПЈЕ

СЛОБОДЕН ИЗБОРЕН ПРЕДМЕТ

КРЕАТИВНОСТ И ПРЕТПРИЕМНИШТВО ПРЕКУ РАКОТВОРБИ

VII-IX одделение

ЕМИЛИЈА ДАМЈАНОВИЌ

Слободен изборен предмет: Креативност и претприемништво преку ракотворби

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставен предмет	Креативност и претприемништво преку ракотворби
Вид/категорија на наставен предмет	Наставни програми за слободните изборни предмети за поддршка на интересите на учениците кои не се дел од наставните предмети
Одделение	VII, VIII, IX (седмо, осмо, деветто)
Теми/подрачја во наставната програма	1. Себеизразување и личен бренд 2. Производи и одржливост 3. Тимска работа и презентација
Број на часови	36
Опрема и средства	Аудиовизуелни средства (телевизор, компјутер, ЛЦД проектор, смарт табла, печатач, звучници); Нагледни средства (цртежи, фотографии, изработки, списанија, книги, плакати, постери, илустрации) Средства и материјали за цртање (хартија, молив, лепак, картон, хамери, маркери, дрвени боички, фломастери, др. бои, материјали за ракотворби), интернет конекција
Програмата ја изработи	Наставник: Емилија Дамјановиќ
Училиште	ООУ “Ѓорче Петров” - Скопје

ПОВРЗАНОСТ СО НАЦИОНАЛНИТЕ СТАНДАРДИ

Наставната програма вклучува релевантни компетенции од следните подрачја: **Јазична писменост, Природни науки, Дигитална писменост, Личен и социјален развој, Техника, технологија и претпримеништво, Уметничко изразување и култура**

	<i>Ученикот/ученичката знае и/или умее:</i>
I-A.1	да ги изразува и пренесува своите мисли, чувства, информации и ставови во различни комуникациски ситуации на својот мајчин јазик, преку различни медиуми и за различни цели,
I-A.2	да познава и да користи различни форми на писмено изразување: литературни(песна, краток расказ, излагање/говор, литературен есеј, дневник и др.) и нелитературни (тематски есеј, известување, барање, соопштение, реклама и др.),
III-A.51	да ја објаснува интеракцијата меѓу човекот и животната средина и да ги идентификува позитивните и негативните влијанија на човекот врз животната средина,
III-A.52	да го разбере значењето и потребата од одржливиот развој и критички да анализира ситуации во кои постојат конфликти на интереси помеѓу потребата од економско – технолошки развој и заштитата на животната средина,
III-A.53	да анализира односи помеѓу еколошките, социјалните и економските системи од локално до глобално ниво,
IV-A.12	да истражува можности за користење на различни модели и симулации, комбинирање статични и динамички претставувања, звук, текст и слики за да модифицира или создаде едноставни креативни мултимедиумски продукти со конкретна намена и за определена публика,
V-A.15	да соработува со други во остварување на заеднички цели, споделувајќи ги сопствените гледишта и потреби со другите и земајќи ги предвид гледиштата и потребите на другите,
VII-A.2	да ја објасни потребата од иновации за развојот на општеството,
VII-A.4	да генерира идеи и осмислува активности што водат до продукти и/или услуги,
VII-A.5	да иницира едноставни проекти со културна, општествена или комерцијална вредност, да ја испланира нивната реализација, земајќи ги предвид потребните ресурси и можните ризици и да напише извештај за реализацијата,

VII-A.6	да развие план за изработка на некој продукт со употребна вредност, да го изработи продуктот користејќи соодветни материјали, алатки и постапки и да ја провери неговата функционалност,
VII-A.7	да определи цена на продуктите, вклучувајќи ги заработката, трошоците и давачките
VII-A.8	да осмисли и спроведе рекламна кампања за определен продукт користејќи лого, слоган, презентација, интернет страница и сл.
VII-A.9	активно да учествува во тимска работа според претходно усвоени правила и со доследно почитување на улогата и придонесот на сите членови на тимот,
VII-A.10	да го објасни значењето на претприемништвото за развојот на економијата на заедницата,
VIII-A.1	да манифестира познавање на различните форми на уметничко изразување од сите области на културата (литературата, музиката, визуелните уметности, изведбените уметности, декоративните уметности, архитектурата, дизајнот);
VIII-A.3	да ги изразува сопствените идеи, искуства и емоции користејќи уметнички или други форми на креативно изразување (индивидуални или колективни);
VIII-A.4	да ги интерпретира идеите, искуствата и емоциите изразени во уметничките продукти креирани од другите што се припадници на сопствената или на други култури;
VIII-A.5	да манифестира познавање на сопствената култура и на различните начини на нејзино изразување преку литературата и визуелните уметности, музиката и танците, градбите и другите културни продукти;
<i>Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:</i>	
I-B.6	познавањето на мајчиниот јазик е темел на учењето и стекнувањето на знаења од сите други области (наставни предмети),
III-B.8	секоја индивидуа е одговорна за зачувување на природната средина во непосредното опкружување и пошироко и дека треба да развива еколошка свест и да делува во насока на заштита и одржливост на животната средина,
IV-B.6	мора да се почитува правото на интелектуална сопственост на продуктите достапни на дигиталните мрежи,
V-B.7	иницијативноста, упорноста, истрајноста и одговорноста се важни за спроведување на задачите, остарување на целите и надминување на предизвиците во секојдневните ситуации,
V-B.9	барањето повратна информација и прифаќањето конструктивна критика води кон личен напредок на индивидуален и социјален план, □
VII-B.1	иновациите и претприемништвото се значајни за економскиот развој на

	општеството и подобрувањето на социјалниот и финансискиот статус на поединецот и заедницата
VII-Б.2	успешните идеи коишто водат кон лични, социјални и финансиски придобивки се резултат на креативност, иницијативност, посветеност и истрајност.
VII-Б.5	ресурсите не се неограничени и дека е потребно одговорно да се користат.□
VIII-Б.1	уметноста и другите форми на културно изразување придонесуваат за разбирање и менување на светот;
VIII-Б.3	почитувањето и промовирањето на сопствената култура придонесува за јакнење на културниот идентитет и дигнитет,
VIII-Б.5	на разликите меѓу културите треба да се гледа како на можности за учење и како предизвик за заемно разбирање и напредување;

Тема 1. Себеизразување и личен бренд

Вкупно часови: 12

Знаења/вештини:

- Ја разбира разликата меѓу личен и комерцијален визуелен израз;
- Прави разлика меѓу симбол, лого и визуелен идентитет;
- Може да ги идентификува основните елементи на визуелна комуникација (боја, форма, композиција);
- Може да опише како симболите и боите пренесуваат порака и емоција;
- Умее да креира визуелна приказна преку колаж или storyboard;
- Разбира како се гради личен бренд преку визуелни и текстуални елементи;
- Сфаќа дека визуелната презентација влијае врз перцепцијата на публиката;
- Знае дека секој производ или идеја има целна публика и треба да комуницира со неа;
- Ги знае основните чекори за креирање на промотивен материјал;

Ставови/вредности:

- Почитува различни начини на изразување кај другите;
- Смета дека визуелната комуникација е моќен начин за пренос на идеи и чувства;
- Ја прифаќа важноста на автентичноста во личниот идентитет;
- Подготвен/а е да презема активности кои го промовираат личниот глас и креативност;

- Има позитивен став кон експериментирање со дизајн и симболика;
- Ја осудува дискриминацијата врз основа на изглед или стил;
- Верува дека секој има право да се претстави на начин што го одразува неговиот карактер;
- Поддржува слобода на изразување и индивидуалност;
- Разбира дека визуелната презентација влијае врз перцепцијата и комуникацијата;
- Се залага за инклузивен и креативен пристап кон личен развој;

Содржини (и поими) и број на часови	Примери на активности:
1. Визуелен дневник (автентичност, личен идентитет, визуелен јазик, креативен процес) (4 часа)	• Учениците во мали групи изработуваат личен визуелен дневник во кој преку цртежи, симболи и кратки фрази ги изразуваат своите интереси, чувства и аспекти од личниот идентитет. Секој ученик избира бои и форми што го претставуваат неговиот карактер. • Учениците во групи креираат страница „Јас денес“ каде визуелно го прикажуваат своето моментално расположение, користејќи боја, текстура и симболика. Целта е да се поттикне саморефлексија преку креативност. • Учениците прават визуелен запис за настан што ги инспирирал или им оставил впечаток. Тоа може да биде момент од секојдневието, празник или лична победа, прикажан преку колаж или илустрација. • Учениците презентираат една страница од својот дневник пред групата, објаснувајќи ги изборите на бои, симболи и пораки. Се поттикнува емпатија и почит кон различни начини на изразување.
2. Емоции во боја (маркетинг алатки, боја, форма, симбол) (2 часа)	• Учениците создаваат палета на бои што ги претставува нивните тековни емоции. Секоја боја е поврзана со чувство, а учениците објаснуваат зошто ја избрале токму таа нијанса. • Учениците изработуваат апстрактна слика без текст, користејќи само боја и форма за да пренесат одредено чувство (на пр. радост, тага, возбуда). Се охрабрува слободен стил и експериментирање. • Учениците споредуваат како различни бои влијаат врз перцепцијата на истиот симбол. На пример, срце во црвено, сино или црно - и како тоа ја менува пораката.

	Учениците креираат „емоционален постер“ со боја, симбол и кратка порака. Постерите се изложуваат во училницата како визуелен израз на групната емоционална состојба.
3. Симболично „Јас“ (лого, бренд, слоган, целна публика) (2 часа)	- Учениците изработуваат личен симбол што ги претставува нивните вредности, интереси или потекло. Симболот може да биде комбинација од геометриски форми, животни, природни елементи и текст. - Учениците во мали групи дизајнираат лого за својот личен бренд, избирајќи боја, форма и текст што најдобро ги претставуваат. Се користат едноставни алатки за графички дизајн или рачна изработка. - Учениците во групи креираат визуелен идентитет за замислен проект или производ, вклучувајќи лого, палета на бои, стил на комуникација и слоган. Се поттикнува креативно размислување и поврзување со целна публика. - Учениците го презентираат својот симбол или лого пред групата, објаснувајќи ја симболиката и личната приказна зад него. Се развиваат вештини за самопрезентирање и визуелна комуникација.
4. Приказна во кутија (идеја, експериментирање, иновација, екологија, визуелна комуникација) (2 часа)	- Секој ученик добива задача да изработи своја „кутија на идентитетот“ - физичка (на пр. празна картонска кутија, кутија за чевли) или дигитална (презентација, Padlet, Canva). Во неа треба да смести предмети, бои, симболи или слики што го претставуваат неговиот карактер, интереси, вредности и искуства. Кутијата е лична приказна во визуелна форма. Учениците се поттикнуваат да донесат предмети од дома (со дозвола), или да изработат симболични предмети во училницата. Се поттикнуваат да користат хартија во боја, природни материјали, фотографии, текстил, цртежи... - Се охрабруваат да размислат: „Што ме прави тоа што сум ?“ „Кои симболи ме претставуваат?“ - За дигитална верзија може да се користат алатки како Canva, Google Slides или Padlet. - Учениците креираат визуелна приказна преку распоред на

	предмети во кутијата - секој елемент има свое значење и е дел од наративот. Се поттикнува креативно раскажување без зборови. - Учениците организирани во мали групи прават мини-инсталација со свои пораки, користејќи рециклирани материјали, природни елементи или лични предмети. Се охрабруват на иновативност и еколошка свест. - Учениците ја презентираат својата кутија пред групата, објаснувајќи ја симболиката и емоционалната вредност на секој елемент. Се поттикнуваат на емпатија и почит кон различни приказни.
5. Сториборд (Илустрирана приказна претставена како низа на цртежи во вид на „филмски кадри“) (визуелно раскажување) (2 часа)	- Учениците изработуваат сториборд за лична идеја, производ или порака во форма на серија сцени со кратки текстови и визуелни елементи. Се развиваат вештини за визуелно раскажување. - Учениците креираат дигитален сториборд со слики, симболи и боја, користејќи бесплатни алатки или презентациски програми. Се охрабрува технолошка писменост и креативност. Сторибордот може да биде креиран и рачно. - Учениците го презентираат сторибордот пред групата, објаснувајќи ја пораката, изборот на сцени и визуелни средства. Се развиваат комуникациски вештини и самоверба.
Тема 2. Производи и одржливост Вкупно часови: 12	
Знаења/вештини:	
- Ја разбира разликата меѓу одржлив и нееколошки производ, - Прави разлика меѓу природни и синтетички материјали во изработка, - Може да ги идентификува карактеристиките на еколошки производи (биоразградливост, рециклирачки компоненти, локално производство), - Може да опише процес на создавање производ со минимално влијание врз животната средина, - Умее да избере материјали и техники кои промовираат одржливост, - Разбира како потрошувачките навики влијаат врз животната средина, - Сфаќа дека секој производ носи одговорност - од идеја до употреба и фрлање, - Знае дека повторната употреба, рециклирање и локално производство се клучни за одржливост,	

- Ги знае основните принципи на циркуларна економија и етичко производство,
- Има познавања за еко-дизајн, одржливи материјали и социјално одговорни производи,

Ставови/вредности:

- Ја почитува природата и ресурсите што ги користиме;
- Смета дека одржливото производство е неопходно за иднината;
- Ја прифаќа важноста на етичката потрошувачка и информиран избор;
- Подготвен/а е да презема активности кои го намалуваат отпадот и промовираат рециклирање;
- Има критички став кон прекумерната потрошувачка и нееколошките практики;
- Ја осудува злоупотребата на природни ресурси и експлоатацијата;
- Верува дека секој мал чекор кон одржливост има големо влијание;
- Поддржува локално производство и реупотреба;
- Разбира дека изборот на материјали и техники влијае врз животната средина;
- Се залага за еко-свесност и одговорно креирање производи;

Содржини (и поими) и број на часови

Примери на активности:

1.Основи на везење

(вез, природни и синтетички материјали, биоразградливост)

(2 часа)

- Учениците работат со природни ткаенини како лен или памук и учат едноставни техники на везење. Во текот на активноста, ги споредуваат природните и синтетичките материјали, размислуваат за нивната биоразградливост и влијание врз животната средина. Избираат конец и основа што промовираат одржливост, а преку разговори и споредби, развиваат критички став кон индустрискиот текстил.
- Учениците ги споредуваат природните и синтетичките материјали преку допир, изглед и информации за нивната биоразградливост. Се води дискусија за влијанието на текстилната индустрија врз животната средина.
- Секој ученик изработува мал везен симбол што го претставува и го прикачува на парче рециклирана ткаенина. Симболот се презентира пред групата, со кратко објаснување за неговото значење и изборот на материјали.

2.Мотиви од традицијата

- Учениците истражуваат традиционални македонски мотиви преку фотографии, книги или разговори со постари членови на

(традиција, одржливост, локално производство) (2 часа)	заедницата. Секој ученик избира мотив и го скицира на хартија. - Избраниот мотив се пренесува на ткаенина преку апликација или вез, користејќи остатоци од материјали и природни бои. Учениците комбинираат традиционални форми со современи елементи. - Се организира мини изложба во училницата каде учениците ги поставуваат своите мотиви со кратко објаснување. Се дискутира за важноста на локалното производство и културната одржливост.
3.Накит од реупотребени материјали (реупотреба, циркуларна економија, етичко производство, амбалажа) (2 часа)	- Учениците истражуваат кои материјали во нивната околина можат да се реупотребат за изработка на накит - пластични капачиња, хартија, текстил, жица, дрвени парчиња, семки, копчиња. Се дискутира за разликата меѓу „отпад“ и „ресурс“, и како креативноста може да трансформира нешто безвредно во нешто вредно. Секој ученик прави мини-табела со можни материјали, нивна текстура, боја и потенцијална употреба. Се поттикнуваат да донесат примероци од дома или од училишниот двор. Активноста завршува со кратка презентација на избраниот материјал и идеја за накит. Се развива свест за одржливост и локални ресурси. - Учениците дизајнираат и изработуваат едно парче накит- ѓердан, обетки, алка или брош , користејќи само реупотребени материјали. Се охрабруваат да комбинираат текстил, метал, хартија и природни елементи (како семки или луспи). Се работи со едноставни алати: ножички, лепак, конец, игли. Во текот на изработката, учениците размислуваат за естетика, функционалност и удобност. Секој ученик го именува својот производ и го опишува неговиот стил и порака. - Учениците креираат мини - бренд за својот накит: име, лого, кратка приказна и етикета. Се размислува за целна публика - млади, еко-активисти, љубители на уникатен стил и сл. Секој ученик подготвува мало пакување или изложбена подлога од рециклирани материјали. Се организира симулиран пазар, каде учениците ги презентираат своите производи и комуницираат со „купувачи“. Се

	поттикнуваат да размислуваат за цена, вредност и етичко производство.
4.Печатење на ткаенина (печатење, еко дизајн) (4 часа)	- Учениците експериментираат со природни бои - куркума, цвекло, кафе и изработуваат печат од природни материјали (компир, лист, сунѓер). Секој создава свој симбол за одржливост. - Се печати на торбичка, крпа или платно, комбинирајќи боја, текст и форма. Учениците размислуваат како нивниот производ може да се користи повеќекратно и да замени пластични алтернативи. - Се организира мини изложба со наслов „Мој еко-производ“, каде секој ученик ја претставува својата изработка и објаснува како изборот на материјали и техники промовира одржливост.
5.Носливи симболи (брендирање, етикета, пазарна вредност, функционалност, рециклирање) (2 часа)	- Учениците размислуваат за вредностите, интересите и емоциите што ги претставуваат, и ги претвораат во визуелен симбол. Симболот може да биде апстрактен или конкретен, на пример лист за природа, круг за заедништво, или иницијали во декоративна форма. Секој ученик го скицира симболот на хартија и експериментира со боја, форма и текстура. Се охрабруваат да размислуваат како нивниот симбол би изгледал на облека, торба или додаток. Во завршниот дел, учениците го споделуваат својот симбол со групата и го објаснуваат неговото значење. - Учениците го трансформираат својот симбол во нослив производ - брош, апликација или текстилен додаток. Користат рециклирани материјали, текстилни остатоци, копчиња, конец и природни бои. Се охрабруваат да размислуваат за функционалност, издржливост и естетика. Во текот на изработката, се дискутира за одржливи техники, повторна употреба и еко-дизајн. Учениците го завршуваат производот со прикачена кратка порака или ознака што го објаснува симболот. Се развива фина моторика, креативност и свест за одговорно производство. - Учениците креираат етикета и пакување за својот нослив симбол, користејќи рециклирана хартија, картон или природни материјали.

	Пакувањето содржи име на производот, кратка приказна за симболот и предлог цена. Се размислува за целна публика, на пример млади, еко-свесни купувачи или локална заедница. Учениците го презентираат својот производ пред групата, објаснувајќи го процесот на изработка, изборот на материјали и пазарната вредност. Се поттикнува дискусија за етичко производство, локална економија и лична одговорност. Активноста завршува со мини-изложба или симулиран пазар.
Тема 3. Тимска работа и презентација Вкупно часови: 12	
Знаења/вештини:	
• Ја разбира разликата меѓу индивидуална и тимска одговорност; • Прави разлика меѓу ефективна комуникација и пасивно учество во група; • Може да ги идентификува улогите во тим (лидер, организатор, креатор, презентер); • Може да опише процесот на подготовка и споделување идеи во групен контекст; • Умее да соработува со други, слуша активно и придонесува конструктивно; • Разбира како се гради доверба и поддршка во тимска средина; • Сфаќа дека успешната презентација бара јасна структура, визуелна поддршка и самодоверба; • Знае дека подготовката, репетицијата и повратната информација се клучни за добар настап; • Ги знае основните техники за јавен настап, говор на тело и визуелна презентација; • Има познавања за користење дигитални алатки за презентација (PowerPoint, Canva, видео);	
Ставови/вредности:	
• Почитува мислења, идеи и придонес на членовите од тимот; • Смета дека соработката е клучна за успешен проект; • Ја прифаќа важноста на комуникацијата и довербата во групна работа; • Подготвен/а е да презема активности кои придонесуваат за заеднички успех; • Има позитивен став кон тимската динамика и споделување одговорности; • Ја осудува неконструктивната критика и игнорирањето на туѓи идеи; • Верува дека секој има нешто вредно да понуди во тимот; • Поддржува отворена комуникација и фер распределба на задачи;	

- Разбира дека презентацијата е начин за споделување идеи и инспирирање други;
- Се залага за поддржувачка, инклузивна и мотивирачка средина;

Содржини (и поими) и број на часови	Примери на активности:
1.Пластични цветови (тимска динамика,ефективна комуникација) (2 часа)	• Учениците се делат во тимови и добиваат задача да изработат пластични цветови од отпадна амбалажа, но секој цвет треба да носи порака - мотивациска, еколошка или лична. Тимот самостојно ги распределува улогите: креатор, организатор, презентер, логистичар. Се охрабруваат да комуницираат ефективно, да слушаат активно и да ги интегрираат идеите на сите членови. • Секој тим го презентира својот цвет и пораката пред одделението, користејќи визуелна поддршка (постер, слајд или кратко видео). • Учениците ги изложуваат своите пластични цветови во училницата, холот или на посебно уреден простор, секој со кратка порака прикачена на картонче или постер.Секој тим подготвува мини-објаснување (2-3 реченици) за инспирацијата зад пораката.
2. Светлина од конзерва (креативна соработка, улоги во тимот) (4 часа)	• Тимовите добиваат задача да дизајнираат функционален светлосен објект од конзерва, комбинирајќи уметност и практична употреба. Секој член има улога: дизајнер, техничар, комуникатор, презентер. • Тимот треба да подготви кратка презентација за процесот- од идеја, преку изработка, до финален производ. Се користат дигитални алатки (Canva, PowerPoint) за визуелна поддршка. • По завршувањето, тимовите ги презентираат своите објекти пред одделението, добиваат фидбек и дискутираат за предизвиците во соработката.
3. Од отпад до уметност (уметничка инсталација, презентација)	• Учениците истражуваат различни видови отпадни материјали- пластика, метал, хартија, текстил и размислуваат како тие можат да се претворат во уметнички елементи. Секој ученик избира еден материјал и го анализира според текстура, боја, форма и потенцијал за трансформација. Се поттикнуваат да размислуваат за симболиката

(2 часа)	на материјалот- на пример, пластиката како симбол за потрошувачко општество. • Учениците прават скица на уметничко дело што го користи избраниот материјал. • Учениците работат во тимови за да создадат уметничка инсталација од отпадни материјали, со јасна еколошка или социјална порака. Тимовите самостојно ги распределуваат улогите: креатор, организатор, комуникатор, презентер. Се охрабруваат да комбинираат различни материјали и техники - лепење, плетење, склопување - за да создадат визуелно впечатливо дело. • Секој тим подготвува кратка презентација за инспирацијата, процесот и пораката на инсталацијата.
5. Изложба и фидбек (повратна информација) (јавен настап, фидбек, интеракција со публика) (4 часа)	• Учениците организираат изложба на своите креации од претходните активности. Тимовите подготвуваат презентациски материјали: наслов, опис, улоги, порака и визуелна поддршка. • Секој тим има задача да комуницира со „посетители“ (други ученици, наставници, гости), објаснувајќи го процесот и значењето на нивниот проект. Се поттикнуваат да користат техники на јавен настап - говор на тело, јасна структура, самодоверба. • По изложбата, се организира сесија за фидбек, каде учениците даваат и примаат конструктивни коментари. Активноста ги поврзува сите стекнати знаења и вредности во реален контекст.